

Looduskaitse ja inimesed peaksid üksteisele lähenema

Keskkonnaminister
Marko Pomerantsi
küsitletud **Toomas Kukk**

Looduskaitsekuu annab keskkonnaministrile hea ettekäände looduses käia. Kui palju sul selleks viimastel aastatel üldse aega on jäänud?

Meil on viimasel viiel aastal tekkinud peretraditsioon käia jõulu esimesel pühal mõnel Lõuna-Eesti matkarajal. Abikaasa vanematekodu on Lõuna-Eestis ning jõulude ajal oleme alati seal. Stiilinäideteks on Meenikunno raba, Luhasoo, Paganamaa, viimati käisime läbi väga huvitava Karula rahvuspargi Rebasemõisa matkaraja. Lapsed on hakanud koeraga käima Tilleoru matkarajal, see on paraja pikkusega, viis kilomeetrit.

Lääne-Virumaal olen alati valmis minema Neeruti järvede äärde. Teen looduses regulaarselt ka tervisesporti. Vahepeal võtsime sihiks käia jooksmas matkaradadel, näiteks Altjal või Viitnal, selle käigus ühtlasi vaadata infotahvleid. Aga igapäevane sportimiskoht Rakvere tammik on mu jalajälgi täis. Peale selle metsatööd, et talvel toasoe oleks olemas.

Lisaksin veel seda, et püüan suhestuda elusloodusega nende teemade kaudu, mis amet ette toob. Kui lendorava tegevuskava jõustus, tekkis mõte minna kohapeale vaatama. Sattusime väga õnneliku päeva peale: jõudsime lendorava junnideni ja lõpuks ka lendorava endani, kelle vaatamisest jõudsime ära tüdineda.

Nii et oled ministeeriumi haldusalaga ka tegelikkuses ehk looduses tuttav?

Tutvus võiks olla oluliselt parem. Näiteks polnud ma eelmise aastani käinud Vilsandi saarel. See oli üks mu unustusi ja eelmisel sügisel õnnestus see ellu viia. Plaanisin kevadel käia

Soomaal, aga tänavukevadine vesi kadus sealt nii kähku, et päris kuival ajal ei hakka ka sinna minema.

On ka teistsuguseid momente. Näiteks doktor Leivits, kes merikotka elule aitas ja kutsus tema lahtipäästmist Varnjasse vaatama. Huvitav elamus ja siiani jälgin, kuidas sellel merikotkal läheb. Iga päev toob uusi kihte juurde.

Kolm aastat tagasi ütles toonane keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannus intervjuus rõõmsalt, et Euroopa Liidu uuel eelarveperioodil antakse raha looduskaitsele juurde: looduskaitsele tulevad head aastad. Kas raha mõttes on endiselt põhjust rõõmustada?

Kuidas seda võtta – kui vaatame suures pildis, siis näiteks käima on läinud kulukas ja suurejooneline soode taastamine, millega on seotud vähe inimesi, alad asuvad riigimaadel ning seetõttu pole ei positiivset ega negatiivset vastukaja. Ainuke arvamus, mida olen Facebooki-vastukajana lugenud, on see, et kas nüüd oleme siis nii rikkaks saanud, et hakkame soid taastama. Sedalaadi rahasid meil on.

Sattusime väga õnneliku päeva peale: jõudsime lendorava junnideni ja lõpuks ka lendorava endani, kelle vaatamisest jõudsime ära tüdineda.

Riigieelarve strateegia on parandanud keskkonnaministeeriumi rahastamist. Näiteks kui selle aasta alguses oli meil 800 000 eurot maade riigile ostuks, siis reservfondist saime miljoni juurde. Pealtnäha väike asi, aga võimaldab eraomanikele rangelt kaitstavatel aladel leevendusi, et nad oma maa eest saavad siiski ükskord raha kätte.

Kui maade ostust rääkida, siis poollooduslike koosluste maid endiselt riigile ei osteta. Kas selles mõttes on kavandatud erandeid?

Otsene vastus on ei, selle plaaniga pole midagi peale hakata. Riik on maade ostuks praeguse seisuga kulanud umbes 65 miljonit ja umbes 50 oleks veel vaja. Kui liigume sihtkaitsevööndis olevate maade ostuga edasi umbes kolm miljonit eurot aastas, siis pole mõtet uutest kohustustest unistada. Katsuks ühe tee lõpuni käia: maade ostu maht on paigas, lähema viie-kuue aasta jooksul saame kaitseeeskirjadega valmis (mõeldes uuendamata kaitsekorruga aladele).

Üks tuttav loomapidaja on plaeninud loomapidamise lõpetada veekaitseeaduse tõttu.

Absoluutset õnnemaailma pole olemas. Kui majanduslik kindlus on pikemaks ajaks olemas, ei peaks KIK ega riik olema traktoriomanik. Nii hull meil põllumajanduse olukord ei ole.

Mis karjatamise puutub, siis ühelt poolt on lehm kui niiduk, kes hoiab ala puhtana. Veel sel kevadel hak-

kab riigikogu keskkonnakomisjon arutama veeseaduse muudatusi, mis puudutavad karjatamissätteid siseveekogude ääres. Täna seni peaks olema see üleüld-

se võimatu ja ebaseaduslik, aga väga palju lehmakarju pole seetõttu likvideeritud. Tahame, et hajareostuse mõju oleks võimalikult väike, aga loomapidamine samuti säiliks. Mõtleme loomapidajaga igatahes kaasa.

Põhireegli järgi võib loomi karjata vegetatsiooniperioodil, kui on kamar. Sõltub natuke kalda profiilist, kas on erosioonioht või mitte.

Marko Pomerants on sündinud 24. septembril 1964 Tamsalus. Lõpetanud 1982 Tamsalu keskkooli ning 1989 Tartu ülikooli geoloogina (diplomitöö käsitles Pandivere vee-kaitseala ratsionaalset majandamist ja funktsionaalset tsoonierimist). 2002. a kaitses magistritöö avaliku halduse kohta. Töötanud Rakvere looduskaitsevalitsuse juhataja asetäitjana 1989–1990, Lääne-Viru maavalitsuse looduskaitsetalituse ja keskkonnanosakonna juhatajana 1990–1995. Aastail 1995–2003 Lääne-Viru maa- vanem, 2003–2005 sotsiaalminister, 2009–2011 siseminister ning alates 2015. aastast keskkonnaminister. 2005–2009, 2011–2015 riigikogu liige. Kuulub Isamaa ja Res Publica Liitu. Abielus bioloogiga ja kahe täiskasvanud poja isa.

LEE COOPER

Üsna lihtsa toiminguga, teavitades keskkonnaametit, peaks karjatamine veekogude kaldail olema edaspidi ka ametlikult võimalik.

Sama küsimus on lämmastikunormidega. Põllumees ütleb, et vähem väetisi kasutades pole võimalik saaki saada. Minu arvates oleks normaalne, et ka põllumees saab enda maadelt puhast, nitraatidega saastumata põhjavett. Seire näitab põhjavees kohati väga kõrgeid nitraatide ja pestitsiidijääkide kontsentratsioone.

Lähen homme Põlula kooli keskkonnatundi andma ja vaatasin, et seal kandis on riiklikus seires kaks allikat: Lavi allikas, kust saab vee kalakasvandus ja algab Kunda jõgi, ning Põlula allikas, mis on põldude vahel lehmalautade juures. Ühe vees on nitraate 1,5 mg/l ja teises on 16 mg/l. Seos põllumajandusega on ju täiesti loogiline.

Valitsusel sai just veidi üle aasta täis. Kas koalitsioonilepingu keskkonnapunktide täitmisel on ka midagi positiivset esile tuua selle kõrval, et põlevkivitööstuse saaste- tasude maksmine on külmutatud?

Tulen täna just riigikogu keskkonnamisjonist, kus sama küsimust arutasime. Saastetasude külmutamist tuleb vaadata ikkagi ajutise abinõuna. Saastaja-maksab-printsip on endiselt jõus ning saastaja maksab endiselt. Oleme teinud ajutised leevendused ressursimaksu kohta, mis tähendab, et kohalik kogukond saab oma mak- sud kätte, aga riik loobub riigieelarvelisest osast ning osaliselt ka keskkonnainvesteeringute keskuse (KIK) summadest. Selline see maailm on.

Pikas plaanis on keskkonna- seisundile oluline, et Ida-Virumaa põlevkivi kasutavad ettevõtted oleksid heas finantsseisus. See on eeldus, et jätkuvate keskkonnaprobleemidega on võimalik tegeleda, investeerida õhufiltritesse, toorme efektiivsemasse kasutusse või võtta hoopis tarvitusele uusi tehnoloogiaid. Näiteks põlevkivi vahetu põletamise asemel kasutada uttegaase jne.

Keskkonnamaksude muutmine pole kavandatud pideva jenk-

na, et neli sammu edasi ja kaks tagasi, vaid nii, et korraks teeme nüüd vahesammu tagasi. Ootan huviga, mis saab kahe maja koostööst: üks peab kokku panema seisukoha, kuidas võetakse raha põlevkivisektorist, lähtuvalt maailmaturu hindadest, et ressursitasu oleks nafta hinnaga seotud. Teiselt poolt käib keskkonnaministeeriumis välishindamine: peaks tekkima arusaam, mis on keskkonnatasude õige tase.

Kui teeme looduskaitset looduskaitse pärast, paraneb ka selle valdkonna tõsiseltvõetavus ja usutavus, et tõesti on üheksa korda mõõdetud ja siis lõpuks kaitseala tehtud.

Kui retoorikas inimesed arvavad, et Eestis on keskkonnakasutus juba praegu liiga kõrgelt mak- sustatud, siis kipun arvama, et asja- olusid silmas pidades võivad numbrid osutada märksa kopsakamateks. Siis peame kahe suuna vahel tegema poliitilise kompromissi, mis määrab adekvaatse saastetasude taseme ning selle viisi, kuidas riigitulu võetakse. Keskkonnanõueteta ei saa me läbi ka tulevikus.

Sama puudutab turba kasutamist. Turba laienev kaevandamine pole ilmselt jätkusuutlik.

Seda täna keskkonnamisjonis ka küsiti. Kuna praegu keskkonnatasude seaduse raames löi valitsus maavarad kahte lehte: energeetilised ehk põlevkivi ja hästi lagunenuid turvas ning ülejäänud ehk liiv, kruus, aiandusturvas. Keskkonnatasude kontekstis on mõju turbatööstusele vähene, nii et pole karta, et kuskil hakkaks turvas hakkepuitu katlamajade küttena välja sööma.

Turba kasutamises loome maapõueseadusega selgust. Jääksood, kus pinnas kooritud ja kuivendus sees, tuleks võimalikult kiiresti kasutada ja uuesti märgaladeks muuta. Teiselt poolt pannakse kokku soode nimekirja, kus oleks üldse turbatootmine

võimalik, see tuleb ilmselt valitsuse määrusena. Peaks olema selge, kus soos turbakaevandamisest unistada pole mõtet ja kus kohas on see võimalik. See ei puuduta kaitstavaid soid, vaid kõiki teisi: keskkonnakaitsele või muid aspekte tuleb arvestada ka väljaspool kaitsealasid. See arvatavasti vähendab turbavaru oluliselt.

Kuidas suhtuda kogukondadesse, kes tahavad oma sood kaitse alla võtta, et seal poleks võimalik nende tahte vastaselt kaevandada?

Mul on väga lihtne printsip. Looduskaitse alla tuleb võtta need kohad, kus tõepoolest väärtused on

olemas ja mingil muul moel ei saa neid säilitada. Kui arendaja tuleb plaaniga liiva, kruusa või lubjakivi kaevandada, ja algab kogukondlik või ülevalaline kampania mõne, et leida liik, mille külge annaks kaitseala teha, siis seda ma kindlasti ei poolda.

Kui teeme looduskaitset looduskaitse pärast, paraneb ka selle valdkonna tõsiseltvõetavus ja usutavus, et tõesti on üheksa korda mõõdetud ja siis lõpuks kaitseala tehtud. Praegu liigumegi selles suunas, et mõnda kohta, mida on kaitsealadeks pakutud, ei võeta kaitse alla kunagi, aga seal ei saa lähtuda hinnangust „meeldib – ei meeldi“, vaid aluseks peavad olema ekspertiisid ja vastav kord.

Mulle oli üllatuseks, et kaitse alla võtmisest keeldumine pole meil ajaliselt kuidagi piiratud. Kui ettepanek on tehtud, siis omaniku jaoks hakkavad piirangud kehtima, aga riik pole ajaliselt kuidagi piiratud. Loomulik oleks, et mingi aja pärast oleks selgus käes, kas tuleb kaitseala või mitte.

Aga kui kogukond siiski ei taha kaevandust?

Siis tuleb lähtuda ikkagi maapõueseadustest, ekspertiisidest, volikogu otsustest, mis puudutavad kaevandamist, mitte looduskaitsest.

Geoloogi haridusega keskkonnaminister Marko Pomerants ei pea paljuks ise ekskursioonil loodust tutvustada

Külal ei pruugi soo alleshoidmiseks muud ölekõrt peale looduskaitse ollagi.

Igale asjale tuleb otsa vaadata. Jõuga pole tehtud Eesti riigis ühtki kaevandust, kõik on ikka mingisuguse legaalse protsessi tulem. Me ei saa ka öelda seda, et looduskasutus (kaevandamine) ja looduskaitse üksteist täiesti välistaksid. Tegemist on keskkonnanlooga, kus kõik keskkonnamõjud on arvesse võetud ja leevendusmeetmed välja pakutud. Kõik tahavad ju majades elada ja teid kasutada, nii et maapõue kasutamine on paratamatu.

Kaugemale minnes võime öelda, et fosforiiti meil tõesti kaevandada pole

tarvis, kuna enda tarbeks pole sellel mõtet ja laudas on veel sõnnikut ka. Aga lubjakivi, liiv ja kruus on maavarad, mida on majandustegevuses paratamatult vaja. Muidugi peavad varud olema teada mõistlikus perspektiivis, vähemalt kümme aastat.

Vahepeal oli levinud tiikide kaevamise nime all liiva ja kruusa võtmine. Uues maapõueseaduses on ka sellele tegevusele kive teele veeretatud, keskkonnaamet saab jälgida, mida tiigi nime all tehakse. See on oluline eelkõige ebaõiglasel konkurentsi seisukohalt: inimesed, kes on karjääri rajamise protsessi ausalt läbi teinud, on halvemas olukorras kui niinimetatud tiigikaevajad.

Kui jutt juba geoloogiale kaldus, siis mida arvata fosforiidiuuringutest? Mingil määral on andmed ju olemas ja vaevalt fosforiit maa sees vahepealsel ajal on muutunud või kadunud?

Väga õige sõnakasutus, et andmed on mingil määral olemas. Küsimus on uurituse tasemes. Sa võid minna üle niidu ja kogenud botaanikuna liigid kergesti kirja panna, saamata täpset vastust, mitu liiki ruutmeetril kasvab. Geoloogiaga on samamoodi. Küsimus on selles, kas võrgu silm on näiteks kilomeeter või sada meetrit.

Paljud inimesed kujutavad fosforiidi puhul ette, et kuskil algab tohutu puurimine pihta. Tegelikult tuleb alustada põhjustest, miks fosforiit omal ajal passiivseks varuks kuulutati. Üks asi on fosforiit ise, tema füüsilis-keemilised omadused ja tema kaevandamise võimalikkus, analoogilisus põlevkiviga jne.

Teine on ökoloogiline aspekt: võib ju Tallinna TV-s inimesi hirmutada ökoloogilise katastroofiga, teine asi on aga kasvõi tubaselt modelleerida kaevandamise võimalikku mõju põhjaveele. Sellise tegevuse keskkonnamõju pole negatiivne ja annab hingerahu. Pooldan seda koolkonda, kes ütlevad, et fosforiidiuuringud annavad inimestele hingerahu, mitte ei võta seda ära. Ähvardamise ja tühja loba asemel on võimalik jõuda konkreetsemate teadmisteni.

Erinevalt teistest loodusteadlastest kipuvad geoloogid oma töö tehtuks hindama siis, kui uuringutega avastatud maavara on välja toodud.

Avastasin oma jaoks rõõmsa tõe: Kumari looduskaitsepreemia saanute hulgas on vähemalt viis geoloogi. Geoloog kui loodusteadlane suudab Eesti näitel mõelda keskkonnakaitse vaatenurgast ning meie teadmised maapõue kaitsest ei tule ka teisiti kui geoloogiliste uuringute kaudu.

Oleme maininud praegu olulisi loodus- ja keskkonnakaitse teemasid. Kas on mõni selline valdkond,

mis sulle endale tundub teistest aktuaalsem?

On ja see pole seotud elusloodusega. Uudistes on see ka aeg-ajalt kajastunud. See võitlus on võib-olla isegi tõsisem, kui teine või kaheteistkümnes fosforiidsõda. Küsimus on vanades rehvides. Kindlasti on vaja võita see sõda, mis puudutab tootjavastutusorganisatsioonide käitumist vanade rehvidega. Tartlase ja botaanikuna tead Raadi lennvälja olukorda. Aga mujal Eestis, küll väiksemas mastaabis, on selliseid kohti kahekasteist.

Raha, mida tootjavastutusorganisatsioonid rehvide maaletoojatelt praegu võtavad, ei võimalda seda materjali taaskasutusse võtta ja probleemi lahendamiseks on ilmselgelt jäädud mõned aastad hiljaks. Paarikolme aastaga peame jõudma olukorda, kus jääknähud on likvideeritud, maaletoojad maksavad rehvide taaskasutamise eest õiglast hinda ja selliseid vaheladusid enam pole.

Küsimus on selles, et kui uus rehvi maksab 50–300 eurot, siis taaskasutusraha sellest on piltlikult öeldes 70 senti. Kui see oleks näiteks kaks eurot, siis rehvi ostjale pole tegemist kuigi suure hinnatõusuga, see uute rehvide ostmist ei takista. Kui sa lähed rehvi vahetusse, siis taaskasutuse hind on juba uue rehvi hinna sees ning vanade rehvide taaskasutusse viimine peaks olema tarbija eest juba tehtud.

Kes rehvi taaskasutuse maksu saab tõsta?

See on tootjavastutuse ehk kahe suurema rehvikäitlejate liidu teha. Praegunad kemplevad, et kumb kui palju tõstab, kuna tegemist on konkurentsiga. Aga senise madala tasu jätkuv küsimine lõppeb mõlema jaoks pankrotiga ja vastutus langeb tootjatele. Eks keskkonnainspeksioon ja keskkonnaamet peavad tootjavastutusorganisatsioonidele pidevalt peale käima. Tegemist on suure probleemiga, mis on lastud käest ära ja peab saama korda.

Looduses liikujad on kurtnud metsade pindala kiire vähenemise üle – raiesmikke on üha rohkem.

Äkki on meie metsaseadus läinud liiga leebeks?

Praegused probleemid on seotud nii metsade kaitse kui ka majandamisega. Meil on välja töötatud metsaseaduse muutmise eelnõu, mida ülehomme ka metsandusnõukogus arutatakse. Praegu on kavas alandada viljakatel maalidel olevate kuusikute raievanust.

Küsimus on ka selles, et uuendusraie tehakse sageli poolikult, ilma uuenduse osata, ning seniste okaspuumetsade asemele kujunevad lehtpuistud. Metsauuendamise toetusi on riik jaganud erametsakeskuse kaudu: metsa istutamiseks ja selle ettevalmistamiseks, kultuuride hooldamiseks jne. Eks siin ole ka raha hulk määrav. Igatahes on riik astunud positiivseid samme: jätta metsa mittemajandaja karistamata, kuid soodustada metsa uuendamist.

Varasematel aegadel on olnud pidevalt päevakorral ministeeriumi ja tema haldusala reorganiseerimine. Mis on praegu plaanis?

Keskkonnaameti põhiline muudatus on regioonide ja regioonijuhtide arvu vähendamine: senise kuue regiooni ja nelja juhi asemel tuleb kolm regiooni ja kolm juhti. Niipalju, kui olen seda eemalt vaadanud, ei oska näha igapäevase töökorralduse muutumist. Muidugi on valdkondi, kus regiooni spetsialistidel on palju igapäevast tööd, aga on ka selliseid tegevusi, nagu uute karjääriride avamine, mida üle riigi tehakse harva ning selleks ei pea igas maakonnas eraldi spetsialisti olema.

Iga riik vajab maavarasid ja see, kuidas käitume neid uurides ja kasutades, peaks olema selge ka pikemas perspektiivis.

Oleme püüdnud vähendada ministeeriumi rolli, et vältida pikki vaidlusi keskkonnakaitsjate endi vahel. Näiteks maapõueseaduse muudatuse järgi hakkaks kaevanduslubasid välja andma keskkonnaamet, mitte minis-

teerium. Kavatsime keskkonnaametile anda suuremaid volitusi, mis aitab vältida ministeeriumi ja keskkonnaameti spetsialistide vaidlusi. Me ei pea omavahel kraaklema teiste rõõmuks, kvaliteeti see ei näita.

Aga ma olen ammu sellest välja kasvanud, et innustuksin struktuuri diagrammidest ja nende muutmisest. Mina püüan ministrina tegeleda põhisuundadega, kaitsta keskkonnavaldkonda riigikogus ja muud sellist, ning need peavad ikka väga suured üksikasjad olema, et minister hakkaks nendega personaalselt tegelema. Lahendused on enamasti mujal kui ministri kabinetis.

Foto: Kaupo Kikkas

Marko Pomerantsi tavalisemad matkakohad on Lääne-Virumaal, aga ka Lõuna-Eestis

Oled ametis olnud aasta aega. Kas on ka sellised tegevusi või õnnestumisi, mida võib juba praegu tagantjärele meenutada, et näe, ära tegin?

Oma viimase ametiaasta või õigemini esimese aasta (*naerab*) tegevustest olen geoloogist ministrina rahul, et on algatatud maapõueseaduse muutmise. See on kindlat kuju võtnud. Iga riik vajab maavarasid ja see, kuidas käitume neid uurides ja kasutades, peaks olema selge ka pikemas perspektiivis. Vast sügisel on maapõueseadus kindlama kuju saanud.

Kindlasti tunnen rõõmu, et põllumehe ja vee kvaliteedi suhtes oleme saavutanud õigusaktides tulemusi, mis teevad reeglid selgemaks, lasevad põllumehel elada ja kaitsevad vett.

Kolmas väike asi puudutab pakendivaldkonda ja selle auditeerimist.

Pakendiauditi kohustus koormas väikeettevõtjaid, kes said nüüd sellest kohustusest vabastatud.

Kliimapolitiika on jällegi laialivalgus, teisest küljest, kui ma 22. aprillil ÜROs Eesti nimel Pariisi kliimalepingule allkirja andsin, siis mõtlesin, et selle tähtsust, väärtust ja mõju Eestile ja maailmale tulekski hinnata 2030. aastal, olen siis kuuekümneme aastane vanamees, kes loodetavasti saab veel aru, mida olen kliimavaldkonnas aidanud korda saata.

Milline on Eesti majandus aastal 2050, saab kenasti sõnastatud kliimapolitiika kaudu. Olenemata sellest, kas kliima ka tegelikult muutub, on igal juhul positiivne, kui suudame oma majanduskasvu lahti siduda taastumatutest kütustest.

Selle aasta olen kuulutanud inimese ja looduskaitse lähenemise aas-

taks. Läheneme vaevaliselt, aga siiski. Looduskaitse argumentid peavad olema õiged ja veenvad. Püüame eramanikega üha rohkem arvestada.

Kuidas sinust sai geoloog: kas juba väike Marko tagus vasaraga kive?

Ei, mind mõjutas põhikooli ajal hoopis raamat „Kõik tööd on head“, mille autor on Georgi Jurmin. Seal oli esimene amet lüpsja, teine kosmonaut ja kolmas geoloog. See oli hästi ilus ja ahvatlev jutt, kuidas geoloog ronib mööda mägesid ja otsib maavarasid. See jäi kuidagi hinge.

Teine mõjutaja oli kuenda klassi lõpul ekskursioon Hibiinidesse. Sellest ajast sai alguse mu armastus mägede vastu, kaugel Eestist. See viis mind Tartu ülikooli geoloogiat õppima. Mul oleks igas ülikoolis olnud mingisugune eriala valida: maaülikoolis (tollases EPAs) veterinaaria, tehnikaukoolis ehitus jne. Olingi valmis optimistina Venemaa avarustes geoloogina töötama.

Aga õpingute käigus spetsialiseerusin ehitusgeoloogiale. Siis tuli Pandivere ja fosforiiditeema ning oma diplomitöö kirjutasin Pandivere veekaitseala tsoneerimisest. Teadlikult jõudsin kodukanti tööle tagasi, keskkonnateenistusse, juhataja asetäitja ja juhatajana, kuni valiti Lääne-Viru maavanemaks. Kui täna keegi räägib Pandivere veest ja mis kõik juhtub, siis paljudel juhtudel julgen arvata, et ma midagi tean sellest.

Nii et võid noortele soovitada geoloogi ametit ka tänapäeval?

Tegemist on loodusteadlasega, kes on spetsialiseerunud maapõuele, eluta loodusele. See on keskkonnavaldkonna teadus, geoloogi hariduse saanud inimene on ekspert eluta ja elusa looduse suhete alal. Mu meelest õpetati elusloodust geoloogidele liiga vähe, näiteks polnud mitte ühtki botaanilist eriala. Geoloog võiks oma õppetöö käigus teha ka herbaariumit.

Ka Eesti poliitikas on vähemasti kaks geoloogi hakkama saanud, peale minu Ulla Breeden, geoloogiadoktor, praegu Põlva maavanem, ja värskest valitud Tartu meditsiinikooli rektor. ■